

Likvescence (lat. notae liquescentes = rozplývati se, rozpouštěti, změknout)

Likvescence je interpretační postup (technika) zajišťující zvukově a barevně nepřerušovaný hudební tok v určitých fonetických situacích – převážně při přechodu mezi dvěma slabikami. Neumae (notae) liquescentes jsou znaky, které tyto situace nejen naznačují, ale také „podávají návod“ k jejich řešení.

Při likvescenci byl ve středověkém hudebním písemnictví používán termín **semivocales**, což bylo označení pro skupinu konzontan majících silný vokální charakter. Mezi těmito „polovokály“ zaujímal zvláštní postavení skupina tzv. **likvid** (l, m, n, r), které měly schopnost plynulého a měkkého přechodu od konzontan k vokálům. Smyslem likvescence tedy bylo **zabránit deformaci zvukové podoby latinských hlásek**, ke které by mohlo při zpěvní interpretaci snadno dojít. Např. zabránit nahrazení sledu dvou konzontan „g – n“ jedinou hláskou „ň“ (magnus --> maňus).

Likvescenci proto vyžadovaly následující fonetické konstelace vznikající při střídání slabik:

- 1) Sled dvou nebo tří konzontan, z nichž první je likvida (l, m, n, r);
- 2) Sled dvou konzontan, z nichž první je tvořena dentální explozivní hláskou (d, t);
- 3) Sled dvou konzontan, z nichž první je sykavka (s);
- 4) Spojení konzontan „gn“ (např. magnus);**
- 5) Spojení dvou konzontan, z nichž druhá je „j“ (adjutor);
- 6) Situace, kdy se konzontan „m“ a „g“ nacházejí mezi dvěma vokály (regina);**
- 7) V případě diftongů „au, ei, eu“ (gaudete, eleison)
- 8) V případě, že se nachází „j“ mezi dvěma vokály (ejis, alleluja“).

V zásadě existovaly dva typy likvescence:

- 1) **Likvescence augmentativní** (rozšiřující), kdy stávající melodická figura se rozšiřuje o další znak (tón);
- 2) **Likvescence diminutivní** (zkracující), kdy je některý článek melodické figury krácen.

Tento text doplňuje ukázkou 4.02 (tabulka likvescentních neumových znaků).